

PERBANDINGAN TERJEMAHAN MANUSIA DENGAN TERJEMAHAN MESIN DALAM BUKU *FITNESS 24/7*

(A Comparison between Human Translation and Machine Translation in Fitness 24/7)

Nur Faezah Mohd Ayob

(cahayakejayaan_pae@yahoo.com.my)

Hasnah Mohamad

(hasnah_m@upm.edu.my)

Fakulti Bahasa Moden dan Komunikasi,
Universiti Putra Malaysia,
43400 Serdang, Selangor Darul Ehsan, Malaysia.
Tel.:+603-89468741

Abstrak

Kajian ini dijalankan bertujuan mengkaji persamaan yang wujud antara terjemahan manusia dengan terjemahan mesin untuk menterjemahkan teks teknikal. Pendekatan fungsional oleh Christian Nord diaplikasikan dalam penelitian ini. Kaedah analisis teks dijalankan terhadap buku *Fitness 24/7* (2008) yang telah diterjemahkan ke dalam bahasa Melayu oleh Kevin Zahri (mewakili terjemahan manusia) menerusi buku *Cergas 24/7* (2008), manakala *Google Translate* digunakan untuk mewakili terjemahan mesin. Perincian persamaan yang dilihat oleh pengkaji adalah dari aspek pilihan kata, struktur ayat dan makna keseluruhan ayat bagi kedua-dua hasil terjemahan. Dapatan kajian menunjukkan bahawa persamaan yang wujud antara terjemahan manusia dengan terjemahan mesin dalam menterjemahkan teks teknikal adalah rendah, iaitu sebanyak 31.6 peratus. Penterjemahan mesin masih memerlukan tenaga manusia untuk menghasilkan terjemahan yang lebih baik.

Kata kunci: aspek persamaan, terjemahan manusia, terjemahan mesin, teks teknikal

Abstract

This research intended to study the similarities between human translation and machine translation in translating technical texts. The functional approach of Christian Nord (1997) was applied in this study. For human translation, the text analysis method was used on the chosen book, Fitness 24/7 (2008), which was translated into Malay by Kevin Zahri as Cergas 24/7 (2008), while Google Translate was selected for the machine translation. Several similarities, such as word choice, sentence structure and overall meaning of sentences were singled out by the researcher for this study. The results obtained from this research show that the similarities between human and machine translation in translating technical texts are minimal, at only 36.1 percent. This proves that machine translation generates a different text translation when compared to human translation. Hence, human expertise is still required to produce a superior translated text.

Keywords: aspects of similarity, human translation, machine translation, technical text

PENDAHULUAN

Konsep utama penterjemahan ialah keupayaan “menggantikan” teks sumber (BSu) dengan teks yang sepadan dalam bahasa sasaran (BSa). Kini, penggunaan program terjemahan berbantuan mesin (*machine translation*) sangat meluas digunakan dalam jaringan sesawang. Antaranya termasuklah terjemahan mesin *Google Translate* yang mampu menghasilkan terjemahan dengan cepat untuk perkataan, frasa dan ayat tanpa perlu merujuk kamus am, kamus peristilahan, tesaurus dan sebagainya. *Google Translate* digunakan semakin meluas kerana menawarkan terjemahan teks lebih daripada 50 buah bahasa secara percuma dan mudah diakses di mana-mana.

Tidak dinafikan bahawa terjemahan mesin lebih mendapat perhatian apabila melibatkan penggunaan masa dan kos. Namun apabila menghasilkan terjemahan, ketepatan makna merupakan perkara utama yang perlu diberikan perhatian. Kelemahan terjemahan mesin dikenal pasti, iaitu tidak menepati konteks dan makna keseluruhan ayat yang dimaksudkan seperti yang dapat dilihat oleh manusia. Makna tersebut tidak mampu dihasilkan oleh mesin, tetapi hanya manusia yang dapat menghasilkannya (Vitek 2010). Menurut Imran (2003) kewujudan perisian yang canggih yang telah

digunakan secara meluas tidak akan dapat menghasilkan terjemahan seperti yang mampu dibuat oleh seorang penterjemah yang mahir. Terjemahan manusia pula biasanya dilakukan oleh individu mahir dan terlatih yang terlibat dalam bidang penterjemahan. Walau bagaimanapun masa yang diperlukan untuk melakukan kerja terjemahan adalah lebih lama.

Zetzsche (2007) juga berpendapat bahawa mustahil komputer dapat menterjemah sebagaimana penterjemah manusia yang berkecukupan. Menurut Iman Santoso (2011) pula, “Seperti layaknya mesin penterjemah yang lain, hasil dari proses penterjemahan oleh *Google* masih mengandungi keterbatasan dan belum memberikan hasil terjemahan yang akurat. Kualitas hasil penterjemahan dari satu bahasa ke bahasa lain tidak selalu sama”. Hal yang sama juga dikemukakan oleh Vitek (2010), bahawa masalah terjemahan mesin ialah tidak dapat memahami makna sesuatu perkara. Hal ini demikian kerana terjemahan berbantuan mesin, setakat ini, menekankan aspek pemindahan perkataan ataupun ayat sahaja, aspek makna yang diperoleh tidak seratus peratus sampai kepada maksud sebenar.

Hakikatnya, faktor utama yang mempengaruhi penggunaan meluas terjemahan mesin ialah kerana kemampuannya menterjemah dengan cepat. Terjemahan mesin juga mempunyai keistimewaan lain, iaitu mampu menterjemahkan istilah dengan konsisten sekali. Tidak dinafikan mesin terjemahan sedikit sebanyak membantu penterjemah dalam tugas mereka. Menurut Zaharin (2008) dan Ulitkin (2011), terjemahan yang berkualiti dapat dihasilkan melalui gabungan teknologi elektronik dan kemahiran penterjemah serta penguasaan bahasa asing juga teori terjemahan. Selain itu, harus diakui hakikat bahawa teknologi mesin terjemahan ini juga akan berkembang kepada yang lebih baik dengan perubahan masa, sebagaimana teknologi yang lain.

Oleh itu, kajian ini akan menentusahkan kekurangan dan kelebihan yang terdapat pada terjemahan mesin (teknologi semasa) berbanding terjemahan yang dihasilkan oleh manusia menggunakan *Google Translate*.

SOROTAN KAJIAN

Tinjauan terhadap kajian lepas yang dilakukan oleh pengkaji yang berkaitan dengan terjemahan mesin termasuklah penelitian yang dilakukan oleh Farah Hanan dan Muhammad Fauzi (2012) dalam prosiding kertas kerja yang bertajuk “Terjemahan Kolokasi Arab-Melayu: Satu Kajian terhadap *Google Translate*” membincangkan kolokasi Arab dan penggunaannya.

Kertas kerja ini menganalisis terjemahan yang dilakukan *Google Translate* dalam menterjemah kolokasi Arab dan buku *Frasa Idiomatik Arab dan Ertinya* digunakan bagi mengukur ketepatan makna yang dihasilkan oleh *Google Translate*. Pengkaji telah berjaya mengkategorikan terjemahan *Google Translate* terhadap frasa kolokasi berpreposisi daripada entri huruf Nun (ن) kepada enam jenis, iaitu jenis terjemahan yang nyata salah, terjemahan ke bahasa Inggeris, terjemahan kepada istilah yang tiada makna, terjemahan yang kurang tepat, terjemahan tepat dan terjemahan yang melibatkan perbezaan penggunaan imbuhan. Dapatan kajian menunjukkan bahawa *Google Translate* menghasilkan terjemahan yang tidak memberangsangkan apabila kategori terjemahan yang tidak boleh diterima merangkul jumlah peratusan yang tinggi, iaitu sebanyak 65.84 peratus berbanding kategori terjemahan yang boleh diterima, iaitu hanya sebanyak 34.16 peratus. Walau bagaimanapun, kertas kerja ini hanya memfokuskan kolokasi Arab atau dalam bahasa Melayu dikenali sebagai penjodoh bilangan.

Kajian Mohamad Nor Amin Samsun & Naimah (2011) yang bertajuk “Kesilapan Terjemahan Bahasa Arab – Bahasa Melayu dalam Enjin Carian *Google*: Satu Kajian Semantik” pula mengkaji kesilapan dan kesalahan makna hasil terjemahan ayat dan perkataan daripada bahasa Arab ke dalam bahasa Melayu dengan menggunakan mesin terjemahan percuma, iaitu *Google Translate*. Ketepatan dan kesesuaian pemilihan kata dianalisis dan diperbetul dalam hasil terjemahan. Jenis perkataan yang dijadikan objek kajian, iaitu kata nama, kata kerja, frasa, partikel dan ekspresi. Di samping itu, kajian ini mencadangkan perkataan yang lebih tepat dan sesuai digunakan dari segi semantik. Walau bagaimanapun, kajian ini hanya menekankan skop makna perkataan sahaja dan tidak membuat perbandingan secara terperinci.

Seterusnya, Mohd Khairulanuar (2009) dalam kertas kerjanya “Aplikasi Teknologi dalam Penterjemahan” membincangkan beberapa aspek berkaitan penggunaan teknologi maklumat atau internet dalam bidang penterjemahan. Topik yang dikupas mencakupi sejarah teknologi penterjemahan mesin, produk perisian penterjemahan, laman sesawang yang menawarkan khidmat penterjemahan dan cabaran penciptaan teknologi penterjemahan mesin yang terbaik. Kertas kerja tersebut lebih tertumpu pada aspek teori sahaja. Jumiya (2009) dalam kertas kerja beliau yang bertajuk “Terjemahan Berbantuan Komputer: Satu Pengalaman Mengajar” telah menghuraikan pengalaman beliau dalam mengajar

kursus terjemahan. Hasil terjemahan pelajar dalam menggunakan perisian terjemahan yang terdapat dalam talian atau internet turut dipaparkan kemudian kekurangan dan kesalahan dianalisis dari segi kaedah penterjemahan yang digunakan. Kertas kerja ini menilai gabungan antara terjemahan manusia yang belum berkemahiran dengan terjemahan mesin dalam menghasilkan terjemahan yang memuaskan dan dapat difahami.

Secara keseluruhannya, dapatan kajian lepas menunjukkan belum ada lagi kajian yang dijalankan berkaitan perbandingan terjemahan mesin dan terjemahan manusia dalam penterjemahan teks teknikal. Oleh itu, kajian pengkaji, iaitu untuk membandingkan terjemahan manusia dan terjemahan mesin dalam menterjemahkan teks teknikal adalah wajar dijalankan. Hal ini demikian kerana bidang terjemahan pada masa ini merupakan suatu bidang yang penting dan semakin mendapat perhatian ramai lebih-lebih lagi terjemahan yang melibatkan mesin seperti *Google Translate*.

METODOLOGI KAJIAN

Secara amnya, kajian ini menggunakan kaedah analisis teks yang memerlukan penelitian terhadap teks teknikal yang dipilih. Melalui kaedah kepustakaan, pembacaan bahan berkaitan telah dijalankan terhadap buku, kamus, majalah, laman web dan tesis.

Penerapan Pendekatan Fungsional oleh Nord, 1997

Kajian ini bertunjangkan Pendekatan Fungsional oleh Christian Nord, 1997 (dlm. Xiaoyan, 2012). Pendekatan ini menekankan kepentingan kepada (*adequacy*) dan bukannya kesamaan (*equivalence*) dalam teks terjemahan. Pendekatan Fungsional oleh Nord ini dipelopornya ekoran kritikan terhadap teori skopos yang diperkenalkan oleh Hans J. Vermeer di Jerman pada tahun 1970-an. Dua perkara saling berkait yang membataskan teori skopos menurut Nord ialah pengkhususan-budaya model terjemahan dan hubungan antara penterjemah dengan pengarang teks sumber. Bagi mengatasi pembatasan ini, Nord mengemukakan prinsip kesetiaan dalam model fungsional. Berdasarkan istilah yang diperkenalkan oleh Nord, fungsian merujuk faktor yang menyebabkan teks sasaran dapat diterima dalam situasi sebenar pembaca atau pengguna sasaran. Kesetiaan pula merujuk hubungan interpersonal antara penterjemah, penghantar teks sumber, penerima teks sasaran dan pemula. Gabungan fungsian dan kesetiaan inilah yang menjadi tonggak Pendekatan Fungsional oleh

Nord. Dalam kajian ini, pendekatan Fungsional oleh Nord diterapkan berdasarkan pencapaian fungsi terjemahan, contohnya fungsi terjemahan untuk memahamkan pembaca berkaitan maklumat tentang keperluan untuk mencapai tahap kecergasan melalui pemakanan dan aktiviti senaman yang betul dalam teks terjemahan *Cergas 24/7*.

Bahan Kajian

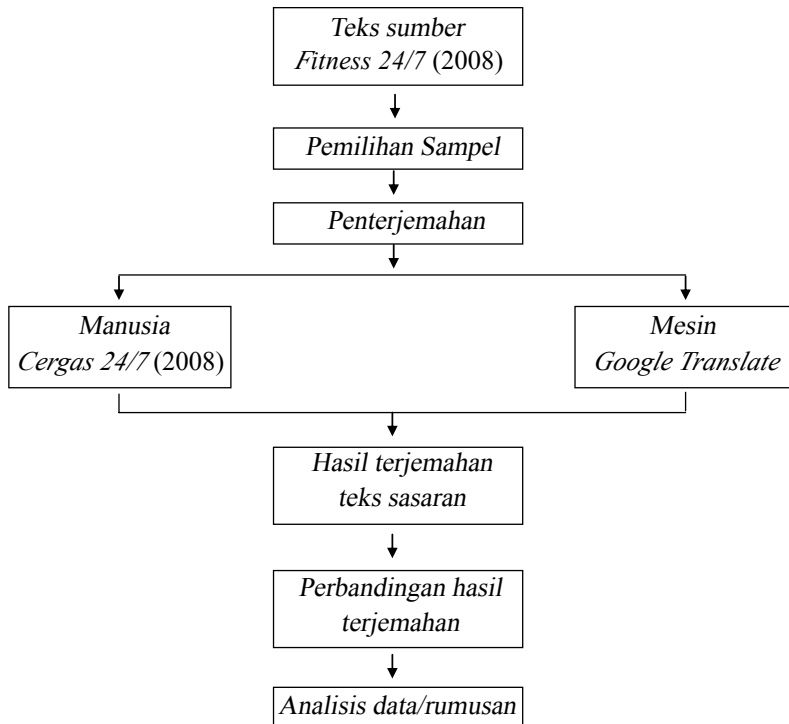
Sampel kajian terdiri daripada buku *Fitness 24/7* (2008), buku *Cergas 24/7* (2008) dan terjemahan mesin *Google Translate*. Buku *Fitness 24/7* (2008), karya Kevin Zahri merupakan buku panduan kesihatan versi bahasa Inggeris yang diterbitkan pada tahun 2008 oleh Marshall Cavendish. Buku ini menggunakan laras teks teknikal yang merupakan laras bahasa ilmiah, berbahasa moden, bersifat formal dan tiada penggunaan bahasa basahan. Sampel seterusnya, buku *Cergas 24/7* (2008) merupakan buku terjemahan daripada buku *Fitness 24/7* (2008) oleh Kevin Zahri sendiri untuk pasaran Asia. Buku *Cergas 24/7* (2008) dipilih untuk mewakili terjemahan manusia. Sampel kajian berikutnya ialah terjemahan mesin *Google Translate* yang menggunakan sepenuhnya internet. *Google Translate* akan mewakili terjemahan mesin dalam menterjemahkan teks teknikal *Fitness 24/7* (2008).

Untuk memilih sampel kajian, perkara utama yang perlu dilakukan oleh pengkaji adalah dengan membaca keseluruhan teks *Fitness 24/7* (2008) yang mempunyai 10 bab kesemuanya. Dalam setiap bab, pengkaji akan memilih secara rawak dua ayat untuk dijadikan data kajian. Jumlah keseluruhan sampel kajian ialah 20 ayat.

Penganalisan Data

Analisis data dijalankan untuk membandingkan persamaan dan perbezaan antara terjemahan manusia dengan terjemahan mesin *Google Translate* bagi teks teknikal. Susunan proses untuk menganalisis data digambarkan dalam bentuk carta alir seperti Rajah 1.

Dalam kajian ini, perincian persamaan yang dilihat oleh pengkaji adalah dari aspek pilihan kata atau frasa dalam satu ayat, struktur ayat dan seterusnya makna keseluruhan ayat bagi kedua-dua terjemahan yang dihasilkan.

Rajah 1 Carta proses penganalisan data.

Pilihan Kata dalam Satu Ayat

Terjemahan yang sama dari segi pilihan kata atau frasa ditentukan oleh pengkaji dengan mengenal pasti sama ada terjemahan manusia dan terjemahan mesin *Google Translate* memilih perkataan yang sama bagi teks sumber yang dipilih. Pilihan kata dalam ayat dibuat melalui kaedah pemenggalan kata terhadap konstituen terkecil yang bermakna. Jadi, bilangan kata bagi setiap sampel data adalah berbeza, bergantung pada bilangan pemenggalan kata yang telah dibuat.

Struktur Ayat

Pemilihan struktur ayat yang sama bagi terjemahan manusia dan terjemahan

mesin dijalankan dengan menentukan pilihan jenis ayat yang digunakan, iaitu sama ada menggunakan ayat tunggal atau ayat majmuk. Kedua, dari aspek pemilihan subjek yang digunakan dalam ayat, iaitu sama ada menggunakan frasa nama, frasa kerja, frasa adjektif atau frasa sendi nama.

Makna

Terjemahan yang sama dari aspek makna ditentukan oleh pengkaji dengan menilai makna yang dihasilkan oleh terjemahan manusia sama ada sama atau tidak, setia atau tidak dengan makna yang dihasilkan oleh terjemahan mesin *Google Translate*. Seterusnya kedua-dua makna terjemahan dibandingkan dengan makna sebenar yang terdapat dalam teks sumber *Fitness 24/7* (2008). Aspek persamaan makna ditentukan dengan menilai keseluruhan makna terjemahan, tidak hanya pada persamaan makna yang terdapat pada pemenggalan kata yang dilakukan.

Setelah mengenal pasti persamaan dan perbezaan yang terdapat antara kedua-dua terjemahan manusia dengan terjemahan *Google Translate*, hasil dapatan diperoleh dengan mengira peratusan persamaan bagi setiap perincian persamaan yang telah ditetapkan. Peratus sebenar bilangan pilihan kata yang sama digunakan oleh terjemahan manusia dan terjemahan mesin *Google Translate* dikira dengan rumus.¹

Bagi aspek persamaan struktur ayat pula, pengkaji telah membataskan penelitian struktur ayat kepada jenis ayat dan pemilihan subjek yang digunakan sahaja. Sebaliknya, bagi aspek persamaan makna pula, makna yang sama ditentukan dengan menilai makna keseluruhan ayat terjemahan sampel. Seterusnya, bilangan persamaan yang diperoleh bagi ketiga-tiga perincian, iaitu pilihan kata yang sama, struktur ayat yang sama dan makna yang sama digabungkan bagi mendapatkan purata keseluruhan untuk menentukan peratusan sebenar bagi aspek persamaan yang wujud antara terjemahan manusia dengan terjemahan mesin *Google Translate* dalam menterjemahkan teks teknikal.²

DAPATAN KAJIAN

Dalam kajian ini pengkaji telah menjalankan analisis terhadap lima ayat atau frasa teks sumber daripada buku *Fitness 24/7* (2008) yang telah dipilih secara rawak sebagai sampel kajian.

Jadual 1 Analisis 1.

Teks Sumber	Terjemahan <i>Google Translate</i>	Terjemahan Manusia
-------------	------------------------------------	--------------------

<i>A single roti canai contains about 300 calories</i> (hlm. 164)	A tunggal roti canai mengandungi kira-kira 300 kalori	Sekeping roti canai mengandungi 300 kalori
--	---	--

Jadual 2 Pilihan kata.

Teks Sumber	Terjemahan <i>Google Translate</i>	Terjemahan Manusia	Makna
1. <i>A single</i>	A tunggal	Sekeping	Tidak sama
2. <i>roti canai</i>	roti canai	roti canai	Sama
3. <i>contains about</i>	mengandungi kira-kira	mengandungi	Tidak sama
4. <i>300 calories</i>	300 kalori	300 kalori	Sama

Berdasarkan Jadual 1 Analisis 1, di atas, terjemahan teks sumber yang tidak sama dapat dilihat melalui perkataan “*A single*” dan “*contains about*”. Bagi teks sumber “*A single*”, terjemahan *Google Translate* tidak dapat memilih perkataan yang sesuai dengan konteks bahasa sasaran bagi penjodoh bilangan roti canai. Terjemahan yang tepat ialah “sekeping” sebagaimana yang telah diterjemahkan oleh terjemahan manusia. Oleh sebab *Google Translate* telah menghasilkan terjemahan yang salah, menyebabkan makna yang dihasilkan melalui terjemahan frasa “*A single*” itu berbeza daripada makna sebenar yang terdapat dalam bahasa sumber kerana frasa “A tunggal” tidak mempunyai makna dalam bahasa Melayu.

Bagi teks sumber “*contains about*” pula, terjemahan manusia telah membuat kaedah pengurangan dengan menghilangkan perkataan “*about*” untuk diterjemah. Penterjemah tidak melakukan kaedah terjemahan kata demi kata seperti yang dilakukan oleh terjemahan *Google Translate*. Jadi, terjemahan yang dihasilkan oleh terjemahan manusia ialah “mengandungi” sahaja. Perkataan “mengandungi” dan “mengandungi kira-kira” mempunyai makna yang berbeza. Perkataan “mengandungi” sebenarnya berasal daripada kata akar “kandung” dan mengikut *Kamus Dewan Edisi Keempat* bermaksud berisi, memuat. Perkataan “kira-kira” pula menurut *Kamus Dewan Edisi Keempat* ialah lebih kurang. Jadi “mengandungi kira-kira” menunjukkan nilai yang belum pasti, sedangkan “mengandungi” menunjukkan nilai yang telah dipastikan bagi kandungan kalori yang terdapat dalam sekeping roti canai.

Mengandungi = nilai yang telah dipastikan dan tepat
 Mengandungi kira-kira = nilai yang belum pasti, anggaran.
 Maka, mengandungi ≠ mengandungi kira-kira.

Teks Sumber	Terjemahan <i>Google Translate</i>	Terjemahan Manusia
<i>Asia is heaven for foodies but hell for those consistently looking for affordable and healthy food.</i> (hlm. 9)	Asia merupakan syurga bagi pencinta makanan tetapi neraka bagi mereka yang konsisten mencari makanan berpatutan dan sihat.	Benua Asia merupakan syurga makanan, tetapi bagi mereka yang memilih pemakanan sihat dengan harga yang berpatutan, ternyata amat sukar.

Jadual 4 Pilihan kata.

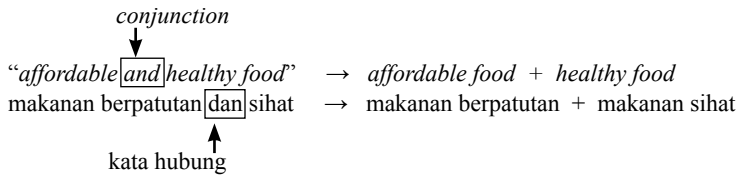
Teks Sumber	Terjemahan <i>Google Translate</i>	Terjemahan Manusia	Makna
1. <i>Asia</i>	Asia	Benua Asia	Sama
2. <i>is heaven</i>	merupakan syurga	merupakan syurga	Sama
3. <i>for foodies</i>	bagi pencinta makanan	makanan	Tidak sama
4. <i>but hell</i>	tetapi neraka	tetapi amat sukar	Sama
5. <i>for those</i>	bagi mereka	bagi mereka	Sama
6. <i>consistently looking for</i>	yang konsisten mencari	yang memilih pemakanan sihat	Tidak sama
7. <i>affordable and healthy food</i>	makanan berpatutan dan sihat	dengan harga yang berpatutan	Tidak sama

Berdasarkan Jadual 3 Analisis 2, didapati sebanyak lima daripada tujuh pilihan kata yang tidak sama digunakan oleh terjemahan manusia dan terjemahan mesin *Google Translate*. Perkataan pertama, iaitu “*Asia*” menunjukkan perbezaan padanan kata yang dipilih. Terjemahan manusia telah memilih untuk menggunakan perkataan “Benua Asia” manakala terjemahan mesin pula telah memilih untuk menggunakan perkataan “Asia” sahaja. Namun, kedua-dua perkataan “Benua Asia” dan “Asia” mendukung makna yang sama, iaitu merujuk satu tempat di dunia ini.

Seterusnya, frasa “*for foodies*” pula telah diterjemahkan oleh terjemahan *Google Translate* sebagai “bagi pencinta makanan”, dan terjemahan manusia menterjemahkannya sebagai “makanan” sahaja. Jika diikutkan dari segi makna frasa “bagi pencinta makanan” dan perkataan “makanan” sahaja, kedua-dua frasa/perkataan tersebut mendukung makna yang berbeza. “Bagi pencinta makanan” merupakan frasa sendi nama yang bermaksud dikhususkan kepada orang/manusia yang sangat suka akan makanan, manakala “makanan” ialah kata nama yang bermaksud juadah/apa sahaja yang boleh dimakan oleh manusia. Namun, apabila

diterjemahkan berbeza oleh terjemahan manusia dan terjemahan mesin. Frasa ini sebenarnya mengandungi dua perkara penting yang ingin diketengahkan oleh penulis, iaitu “*affordable food*” yang bermaksud makanan dengan harga yang berpatutan dan “*healthy food*” yang bermaksud makanan sihat. Terjemahan yang dilakukan oleh terjemahan manusia, iaitu “pemakanan sihat dengan harga yang berpatutan” adalah tepat sebagaimana yang dikehendaki seperti dalam teks sumber, namun berbeza daripada terjemahan *Google Translate*. Kaedah pengurangan yang dilakukan oleh terjemahan *Google Translate* menyebabkan kehilangan makna berlaku dalam ayat “makanan berpatutan dan sihat”. Klausa ini jika dipecahkan lagi menjadi “makanan berpatutan” dan “makanan sihat”.

Rajah 2 Data korpus DBP.

Dalam bahasa Melayu, “makanan berpatutan” tidak tepat dan tidak mempunyai makna kerana perkataan “berpatutan” itu lazimnya berkolokasi dengan makna harga. Sebagaimana yang dapat diperhatikan dalam Rajah 2. Berdasarkan data korpus DBP dalam Rajah 1, menunjukkan bahawa daripada sepuluh ayat yang menggunakan perkataan “berpatutan”, tujuh daripadanya berkaitan dengan harga. Hal ini jelas menunjukkan bahawa

perkataan “berpatutan” berkolokasi dengan makna harga. Maka, ayat yang betul dan mengandungi makna ialah “makanan dengan harga yang berpatutan”, sesuai dengan maksud yang ingin disampaikan oleh penulis teks sumber.

Struktur ayat

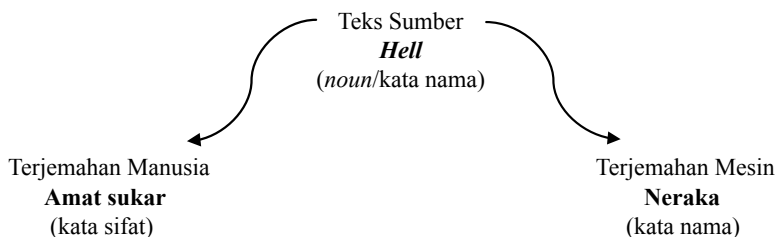
Bagi terjemahan ayat dalam Analisis 2 ini, terjemahan manusia dan terjemahan mesin *Google Translate* telah menggunakan jenis ayat yang sama, iaitu ayat majmuk, sama seperti yang terdapat dalam teks sumber.

Teks sumber : **Asia** is heaven for foodies *but* hell for those consistently looking for affordable *and* healthy food.

Google Translate : **Asia** merupakan syurga bagi pencinta makanan *tetapi* neraka bagi mereka yang konsisten mencari makanan berpatutan *dan* sihat.

Terjemahan manusia : **Benua Asia** merupakan syurga makanan, *tetapi* bagi mereka yang memilih pemakanan sihat *dengan* harga yang berpatutan, ternyata ianya amat sukar.

Subjek dalam kedua-dua terjemahan juga sama, iaitu frasa nama yang merupakan inti dalam ayat tersebut, walaupun menggunakan pilihan kata yang berbeza. Subjek dalam terjemahan *Google Translate* ialah “Asia” dan subjek dalam terjemahan manusia pula ialah “Benua Asia”. Namun, terdapat perbezaan jenis kata yang digunakan bagi teks sumber “*hell*”. Penterjemah telah mengubah jenis kata teks sumber daripada kata nama kepada kata sifat, iaitu “amat sukar”, sebaliknya terjemahan *Google Translate* mengekalkan penggunaan kata nama, iaitu “neraka”.

Makna

Perbezaan padanan kata yang dipilih oleh terjemahan manusia dan terjemahan mesin *Google Translate* dalam Analisis 2 ini menyebabkan makna yang disampaikan turut berbeza. Makna keseluruhan ayat “*Asia is heaven for foodies but hell for those consistently looking for affordable and healthy food*” sebenarnya menerangkan keadaan di Asia yang merupakan syurga bagi pencinta makanan tetapi bagi mereka yang memilih makanan sihat dengan harga yang berpatutan adalah amat sukar. Maka, padanan perkataan “mencari” untuk menterjemahkan frasa “*looking for*” oleh terjemahan *Google Translate* adalah tidak tepat, malah menjejaskan makna yang terdapat dalam teks sumber. Hal ini demikian kerana perkataan mencari dan memilih masing-masing mendukung makna yang berlainan.

Selain itu, frasa “makanan berpatutan” yang digunakan oleh terjemahan *Google Translate* juga adalah tidak tepat kerana frasa tersebut tidak mempunyai makna dalam bahasa Melayu. Frasa yang betul ialah “makanan dengan harga yang berpatutan” sebagaimana yang diterjemahkan oleh terjemahan manusia. Jadi, disebabkan oleh perbezaan makna yang dilakukan oleh terjemahan *Google Translate* menerusi frasa teks sumber “*looking for*” dan “*affordable and healthy food*”, menyebabkan makna keseluruhan terjemahannya berbeza daripada terjemahan yang dihasilkan oleh terjemahan manusia.

Jadual 5 Analisis 3.

Teks Sumber	Terjemahan <i>Google Translate</i>	Terjemahan Manusia
<p><i>Asian celebrate all kinds of festivals, and it would be a shame not to enjoy the food that comes with these!</i> (hlm. 45)</p>	<p>Asia meraikan semua jenis perayaan, dan ia akan menjadi malu untuk tidak menikmati makanan yang datang dengan</p>	<p>Orang Asia meraikan pelbagai perayaan. Perayaan bermakna makan, makan dan makan.</p>

Jadual 6 Pilihan kata

Teks Sumber	Terjemahan <i>Google Translate</i>	Terjemahan Manusia	Makna
1. <i>Asian</i>	Asia	Orang Asia	Tidak sama
2. <i>celebrate</i>	merayakan	merayakan	Sama
3. <i>all kinds of festivals</i>	semua jenis perayaan	pelbagai perayaan	Sama
4. <i>and it would be a shame</i>	dan ia akan menjadi malu		
5. <i>not to enjoy</i>	untuk tidak menikmati	} Perayaan bermakna makan, makan dan makan	
6. <i>the food</i>	makanan		
7. <i>that comes with these</i>	yang datang dengan		Tidak sama

Dalam Jadual 5 Analisis 3 pula, pilihan kata yang didapati sama dalam terjemahan manusia dan terjemahan *Google Translate* terdapat pada frasa teks sumber “*celebrate all kinds of festivals*”. Perkataan pertama dalam teks sumber, iaitu “*Asian*” juga berbeza kerana penterjemah menterjemahkannya sebagai “Orang Asia” dan terjemahan *Google Translate* menterjemahkannya sebagai “Asia”. Kedua-dua perkataan ini menghasilkan makna yang berbeza kerana Asia merujuk sebuah tempat atau kawasan, manakala orang Asia pula merujuk manusia yang tinggal di tempat atau kawasan tersebut.

orang Asia (Penduduk yang tinggal di Asia)	≠	Asia (Sebuah tempat/kawasan)
---	---	---------------------------------

Frasa kedua pula, iaitu “*and it would be a shame not to enjoy the food that comes with these*” menunjukkan perbezaan yang ketara dilakukan oleh terjemahan manusia dan terjemahan *Google Translate*. *Google Translate* menggunakan kaedah terjemahan penggantian kata demi kata dan hasilnya, terjemahan menjadi tidak bermakna dan juga menyalahi tatabahasa bahasa Melayu dari aspek kedudukan kata sendi nama dalam ayat.

and it would be a shame not to enjoy the food that comes with these

dan ia akan menjadi malu untuk tidak menikmati makanan yang datang dengan

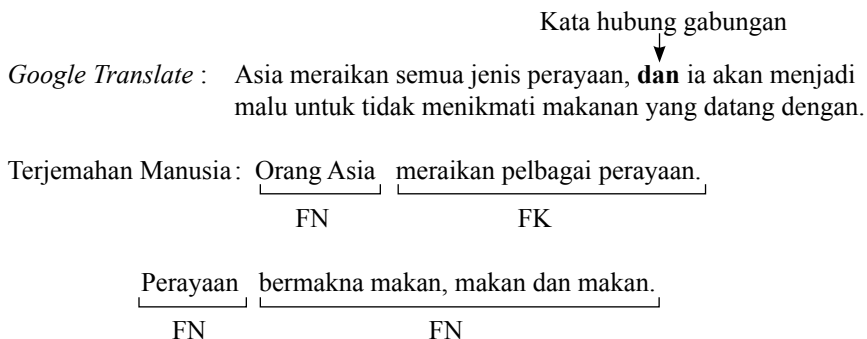
Berdasarkan *Tatabahasa Dewan Edisi Baharu* (Nik Safiah et al.,

2004), kata sendi nama ialah perkataan yang letaknya di hadapan frasa nama. Kata sendi nama digunakan untuk menyambung frasa nama dengan kata atau frasa-frasa dan ayat. Oleh itu, terjemahan *Google Translate* bagi frasa “dan ia akan menjadi malu untuk tidak menikmati makanan yang datang dengan” adalah salah kerana kata sendi nama “dengan” diletakkan di hujung ayat. Penterjemah pula menggunakan kaedah terjemahan generalisasi untuk menterjemahkan frasa ini. Kaedah generalisasi merupakan kaedah yang menjadikan makna terjemahan lebih umum atau tidak khusus (Norizah *et al.*, 2009). Penterjemah memilih untuk menterjemah dengan mengikut caranya yang tersendiri walaupun mungkin berlaku sedikit unsur kehilangan makna.

Struktur ayat

Struktur ayat tidak sama. Binaan ayat dalam terjemahan *Google Translate* ialah ayat majmuk gabungan yang menggunakan kata hubung “dan” untuk menggabungkan dua klausa dalam satu ayat. Terjemahan manusia pula menggunakan struktur ayat penyata tunggal yang menggunakan pola ayat dasar FN+FK dan FN+FN bagi terjemahan yang dihasilkan.

Bagi pemilihan subjek pula, kedua-dua terjemahan telah menggunakan jenis kata yang sama, iaitu frasa nama walaupun menggunakan pilihan kata yang berbeza. Terjemahan manusia telah menggunakan frasa “Orang Asia” sebagai subjek, manakala terjemahan *Google Translate* pula menggunakan perkataan “Asia” sahaja.

Makna

Oleh sebab terjemahan yang dihasilkan oleh terjemahan *Google Translate* salah, maka makna yang ingin disampaikan turut terjejas. Perkataan “Asia” dan “Orang Asia” menunjukkan makna yang berbeza kerana Asia merupakan kata nama khas yang menunjukkan tempat dan orang Asia adalah manusia yang tinggal di Asia. Selain itu, kesalahan kedudukan kata sendi nama juga menyebabkan ayat yang dihasilkan tidak lengkap dan hasilnya maklumat tidak dapat disampaikan kepada pembaca sasaran dengan jelas.

Penterjemahan melalui kaedah generalisasi oleh penterjemah telah menghilangkan makna rugi yang ada dalam teks sumber. Namun, hakikatnya makna tersebut telah disampaikan secara tersirat melalui frasa “Perayaan bermakna makan, makan dan makan”. Makna sebenar yang ingin disampaikan ialah berkaitan kerugian yang dialami oleh orang Asia jika tidak menikmati makanan yang pelbagai semasa menyambut sesuatu perayaan. Maka, makna keseluruhan yang dihasilkan oleh terjemahan mesin *Google Translate* adalah berbeza daripada makna yang dihasilkan oleh terjemahan manusia dan makna sebenar yang terdapat dalam teks sumber.

Teks sumber: *Asian celebrate all kinds of festivals, and it would be a shame not to enjoy the food that comes with these!*

Terjemahan Mesin : Asia meraikan semua jenis perayaan, dan ia akan menjadi malu untuk tidak menikmati makanan yang datang **dengan**

Kesalahan penggunaan kata sendi nama menyalahi struktur ayat bahasa Melayu dan menjejaskan makna bahasa sasaran.

Terjemahan Manusia: Orang Asia meraikan pelbagai perayaan.
(Perayaan bermakna makan, makan dan makan).

Merupakan ayat tersirat untuk menerangkan kerugian yang dialami oleh orang Asia jika tidak menikmati makanan yang pelbagai semasa menyambut sesuatu perayaan. **Asia**
»» **Makna terjemahan manusia = makna teks sumber**

Jadual 7 Analisis 4

Teks Sumber	Terjemahan <i>Google Translate</i>	Terjemahan Manusia
<i>Don't jerk or bounce while stretching</i> (hlm.79)	Jangan jerk atau melantun manakala regangan	Jangan <i>jerk</i> ataupun <i>bounce</i> regangan anda

Jadual 8 Pilihan kata

Teks Sumber	Terjemahan <i>Google Translate</i>	Terjemahan Manusia	Makna
1. <i>Don't jerk</i>	Jangan jerk	Jangan <i>jerk</i>	Sama
2. <i>or bounce</i>	atau melantun	ataupun <i>bounce</i>	Sama
3. <i>while stretching</i>	manakala regangan	regangan anda	Tidak sama

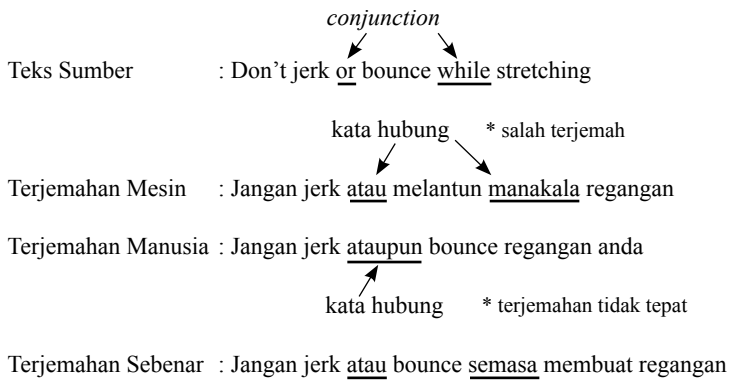
Bagi Analisis 4, terjemahan manusia menggunakan kaedah pinjaman secara *in toto* dengan menterjemahkan perkataan teks sumber *bounce* sebagai “bounce”, dan menterjemahkan perkataan *jerk* sebagai ”jerk”. Terjemahan *Google Translate* pula telah memilih untuk menggunakan kaedah terjemahan harfiah dengan menterjemahkannya sebagai “melantun”. Kedua-dua perkataan “bounce” dan “melantun” mendukung makna yang sama. Akan tetapi, frasa “manakala regangan” dan “regangan anda” mendukung makna yang berbeza. Kedua-duanya tidak tepat sebagai terjemahan bagi teks sumber “*while stretching*”.

Terjemahan Manusia		Terjemahan Mesin
<i>bounce</i>	=	melantun
regangan anda	≠	manakala regangan

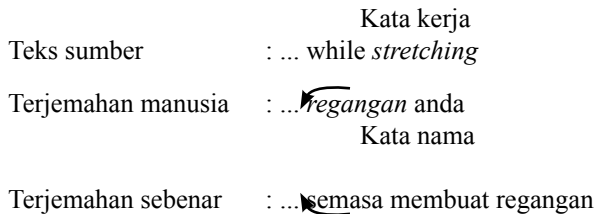
Struktur ayat

Bagi penggunaan jenis ayat, terjemahan manusia dan terjemahan *Google Translate* telah menggunakan ayat majmuk sama seperti yang digunakan dalam teks sumber. Namun, penggunaan kata hubung “manakala” hasil terjemahan *Google Translate* bagi perkataan teks sumber “*while*” adalah salah dan mengakibatkan ayat tersebut menjadi tidak lengkap dan tidak mempunyai makna dalam bahasa Melayu. Hal ini demikian kerana “manakala” ialah kata hubung gabungan yang digunakan untuk menunjukkan dua keadaan yang berlainan. Namun, dalam teks sumber tidak menunjukkan dua keadaan yang berbeza, sebaliknya ayat tersebut

menunjukkan kaitan antara klausa-klausa yang ada, iaitu menerangkan perintah larangan supaya tidak *jerk* dan melantun semasa membuat regangan. Terjemahan yang sepatutnya bagi perkataan “*while*” ialah “semasa” kerana “semasa” ialah kata hubung pancangan keterangan yang menghubungkan klausa keterangan kepada klausa utama.

Bagi terjemahan manusia pula, penterjemah telah menggabungkan kaedah terjemahan pengurangan dan kaedah transposisi struktur ayat untuk menterjemahkan frasa “*while stretching*”. Perkataan “*while*” telah digugurkan terjemahannya dan kelas kata bagi perkataan “*stretching*” berubah. Perkataan “*stretching*” dalam bahasa sumber tergolong dalam kategori kata kerja yang menunjukkan aktiviti membuat regangan, manakala terjemahan manusia telah menjadikan perkataan tersebut tergolong dalam kategori kata nama berikutan wujudnya perkataan “anda” selepas perkataan “regangan”.

Bagi pemilihan subjek dalam ayat pula, terjemahan manusia dan

terjemahan mesin *Google Translate* telah menggunakan perkataan yang sama, iaitu “Jangan *jerk*” yang merupakan frasa kerja.

Terjemahan Mesin : Jangan *jerk* atau melantun manakala regangan

Subjek (frasa kerja)

Terjemahan Manusia : Jangan *jerk* ataupun *bounce* regangan anda

Makna

Akibat daripada perbezaan menterjemahkan perkataan “*while stretching*” oleh terjemahan *Google Translate* dan terjemahan manusia, menyebabkan makna yang terhasil antara kedua-duanya juga berbeza. Penggunaan kata hubung yang salah, iaitu “manakala” sebagai terjemahan bagi “*while*” oleh terjemahan *Google Translate* menyebabkan ayat yang dihasilkan tidak lengkap dan menjadikan keseluruhan terjemahan tersebut tidak bermakna.

Bagi terjemahan manusia pula, kaedah terjemahan pengurangan yang digunakan terhadap perkataan “*while*” telah menjejaskan makna terjemahan yang dihasilkan. Kata hubung “*while*” yang bermaksud “semasa” dalam frasa “*while stretching*” tidak boleh digugurkan kerana penggunaan kata hubung pancangan keterangan “semasa” berperanan penting untuk menghubungkan klausa keterangan “semasa membuat regangan” dengan klausa utama “jangan *jerk* atau *bounce*”. Jadi, makna sebenar yang ingin disampaikan oleh penulis teks sumber, iaitu, “Jangan *jerk* atau *bounce* semasa membuat regangan” tidak dapat disampaikan dengan baik kepada pembaca teks sasaran oleh terjemahan manusia dan terjemahan *Google Translate*. Maka, kedua-dua terjemahan yang dihasilkan adalah berbeza daripada makna sebenar yang terdapat dalam teks sumber.

Jadual 9 Analisis 5.

Teks Sumber	Terjemahan <i>Google Translate</i>	Terjemahan Manusia
<i>Dress to kill</i> (hlm. 127)	Berpakaian untuk membunuh	Kesesuaian pakaian

Jadual 10 Pilihan kata.

Teks Sumber	Terjemahan <i>Google Translate</i>	Terjemahan Manusia	Makna
1. <i>Dress</i> 2. <i>to kill</i>	Berpakaian untuk membunuh	Kesesuaian pakaian	Tidak sama

Berdasarkan Analisis 5, terjemahan yang dilakukan oleh *Google Translate* adalah berbeza daripada terjemahan yang dihasilkan oleh terjemahan manusia. Terjemahan *Google Translate* dilihat menggunakan kaedah terjemahan penggantian kata demi kata. Kesan terjemahan penggantian ialah menyalahi struktur ayat bahasa sasaran, kesamaran makna dan kesilapan (Abdullah, 2003). Terjemahan *Google Translate* ini juga menyebabkan kesalahan makna yang ingin disampaikan dalam teks sumber.

Dress to kill

Berpakaian untuk membunuh

Terjemahan manusia pula menggunakan kaedah terjemahan penyamaan atau padanan fungsian. Terjemahan tersebut merupakan penyamaan sejadi yang paling hampir untuk menyampaikan maksud teks sumber. Maksud sebenar teks sumber ialah berkaitan pemilihan pakaian yang sesuai untuk dipakai semasa membuat latihan. Hal ini dapat dibuktikan daripada teks sumber, “*I know it’s not a beauty pageant but looking good when you train is an important aspect and should not be overlooked*” yang merupakan penerangan kepada sub tajuk “*Dress to kill*” tersebut.

Dress to kill

I know it’s not a beauty pageant but looking good when you train is an important aspect and should not be overlooked. Ever seen a guy who looks a little out of place ... I know it’s funny but maybe you, too, should look at your wardrobe.
(hlm. 127)

Tambahan lagi, penterjemah juga memilih padanan perkataan tersebut berdasarkan budaya pembaca sasaran yang perlu memilih pakaian yang sesuai dengan etika masyarakat Timur yang mementingkan kesopanan dan tidak keterlaluan.

Struktur ayat

Struktur ayat tidak sama. Binaan ayat dalam terjemahan *Google Translate* menggunakan ayat penyata tunggal yang mempunyai satu subjek dan satu predikat, iaitu “berpakaian” sebagai subjek dan “untuk membunuh” sebagai predikat. Terjemahan manusia pula tidak mempunyai subjek dan predikat. Hubungan antara dua perkataan itu ialah sebagai dua unsur, iaitu sebagai inti “kesesuaian” dan “pakaian” sebagai penerang.

<i>Google Translate</i>	:	Berpakaian	untuk membunuh
		Subjek	Predikat
		└──────────┘	└──────────┘
Terjemahan Manusia:	:	Kesesuaian	pakaian
		Inti	Penerang
		└──────────┘	└──────────┘

Makna

Frasa “*Dress to kill*” sebenarnya merupakan subtajuk kepada Bab 7 teks sumber Fitness 24/7 (2008), iaitu “*Designing a Training Programme*”. Perbezaan kaedah terjemahan yang digunakan oleh terjemahan *Google Translate* dan terjemahan manusia untuk menterjemahkan frasa “*Dress to kill*” ini menghasilkan makna yang berbeza antara kedua-duanya. Terjemahan *Google Translate* telah menggunakan kaedah terjemahan penggantian namun menghasilkan makna yang salah.

Makna sebenar yang ingin disampaikan ialah “Kesesuaian pakaian” sebagaimana yang telah diterjemahkan oleh terjemahan manusia yang menggunakan kaedah terjemahan padanan fungsian. Kaedah padanan fungsian merupakan kaedah yang menterjemah fungsi maklumat supaya dapat memberikan reaksi yang sama kepada pembaca terjemahan seperti reaksi yang diterima oleh pembaca teks sumber (Norizah *et al.*, 2009). Hal ini dapat dibuktikan melalui huraian yang diberikan oleh penulis selepas kedudukan subtajuk “*Dress to kill*”, iaitu, “*I know it’s not a beauty pageant but looking good when you train is an important aspect and should not be overlooked*”. Penerangan tersebut jelas menunjukkan bahawa penulis menyebut hal berkaitan pakaian yang sesuai untuk dipakai semasa membuat latihan atau senaman.

Dress to kill = Kesesuaian pakaian ≠ Berpakaian untuk membunuh

Berdasarkan analisis yang telah dijalankan terhadap lima sampel kajian yang dipilih untuk menghuraikan aspek persamaan antara

terjemahan manusia dan terjemahan mesin dalam menterjemahkan teks teknikal, rumusan dapatan kajian adalah seperti yang ditunjukkan dalam Jadual 11 berikut:

Jadual 11 Analisis data terjemahan manusia dan terjemahan *Google Translate*.

Bil.	Data Kajian	Pengelasan Aspek Persamaan		
		Jumlah Pilihan Kata dalam Ayat	Struktur Ayat	Makna Keseluruhan
1.	Analisis 1	4 Sama : 2 Tidak sama : 2	Jenis ayat : Sama Subjek : Tidak sama	Tidak sama
2.	Analisis 2	7 Sama : 2 Tidak sama : 5	Jenis ayat : Sama Subjek : Sama	Tidak sama
3.	Analisis 3	7 Sama : 1 Tidak sama : 6	Jenis ayat : Tidak sama Subjek : Sama	Tidak sama
4.	Analisis 4	3 Sama : 1 Tidak sama : 2	Jenis ayat : Sama Subjek : Sama	Tidak sama
5.	Analisis 5	2 Sama : 0 Tidak sama : 2	Jenis ayat : Tidak sama Subjek : Tidak sama	Tidak sama

Berdasarkan Jadual 11 di atas, pilihan kata dibuat berdasarkan bilangan pemenggalan ayat dalam setiap analisis yang mengandungi konstituen terkecil bermakna bagi mengenal pasti dengan lebih teliti aspek persamaan yang wujud antara terjemahan manusia dengan terjemahan mesin *Google Translate*. Hal ini menjadikan jumlah keseluruhan pilihan kata yang dipilih ialah 23 frasa/kata. Hasil kajian menunjukkan bahawa pilihan kata yang berbeza banyak digunakan oleh manusia dan mesin *Google Translate*.

Bagi aspek persamaan struktur ayat, pengkaji telah membataskan dapatan kepada jenis ayat dan pemilihan subjek yang digunakan oleh terjemahan manusia dan terjemahan mesin *Google Translate* sahaja. Maka, jumlah struktur ayat dalam analisis kajian ialah 10. Hasil kajian menunjukkan bahawa 3 ayat menggunakan jenis ayat yang sama manakala 2 ayat lagi menggunakan jenis ayat yang berbeza. Begitu juga dengan pemilihan kata sebagai subjek, 3 subjek yang digunakan adalah sama dan

2 subjek lagi berbeza.

Seterusnya bagi aspek persamaan makna pula, analisis dijalankan terhadap lima ayat lengkap daripada teks sumber yang telah dipilih sebagai sampel kajian. Persamaan makna ditentukan dengan menentukan adakah keseluruhan makna yang terdapat dalam terjemahan manusia sama dengan keseluruhan makna yang terdapat dalam terjemahan mesin *Google Translate*. Hasil kajian menunjukkan bahawa semua makna yang dihasilkan oleh terjemahan manusia tidak sama dengan makna yang dihasilkan oleh terjemahan mesin *Google Translate* kerana pilihan kata dan struktur ayat yang digunakan tidak sama antara kedua-duanya. Sungguhpun begitu, terdapat juga penggunaan struktur ayat yang sama digunakan oleh terjemahan manusia dan terjemahan mesin, namun perbezaan pilihan kata yang dipilih menyebabkan makna kedua-dua terjemahan berbeza. Terdapat banyak kesalahan yang dilakukan oleh *Google Translate* dalam memilih padanan perkataan yang sesuai sehingga mengakibatkan terjemahan yang dihasilkan tidak mempunyai makna dalam bahasa Melayu.

Seterusnya, peratusan bagi setiap pengelasan persamaan terjemahan antara terjemahan manusia dan terjemahan mesin *Google Translate* dalam menterjemahkan teks teknikal dipaparkan dalam Jadual 12 di bawah:

Jadual 12 Keputusan perincian bagi persamaan terjemahan manusia dan terjemahan Mesin *Google Translate*.

Pengelasan	Bilangan	Peratusan (%)
Kesamaan pilihan kata dalam ayat	6/23	26
Kesamaan struktur ayat	6/10	60
Kesamaan makna	0/5	0

Data keputusan perincian bagi aspek persamaan yang diperoleh kemudiannya akan digabungkan bagi mendapatkan purata keseluruhan untuk menentukan peratusan sebenar aspek persamaan yang wujud antara terjemahan manusia dengan terjemahan mesin.

Daripada pengiraan didapati hanya 31.6 peratus³ sahaja daripada keseluruhan data yang dianalisis menunjukkan aspek persamaan yang wujud antara terjemahan yang dihasilkan oleh manusia dengan terjemahan yang dihasilkan oleh terjemahan mesin *Google Translate* dalam menterjemahkan teks teknikal *Fitness 24/7* (2008). Jumlah ini sememangnya menunjukkan peratusan yang sangat kecil jika dibandingkan

dengan perbezaan yang dimiliki oleh kedua-dua terjemahan tersebut.

DAPATAN

Kajian ini membuktikan bahawa persamaan yang wujud antara terjemahan manusia dengan terjemahan mesin *Google Translate* dalam menterjemahkan teks teknikal adalah sangat sedikit dengan nilai sebenar peratusan keseluruhan hanya sebanyak 31.6 peratus. Persamaan dari aspek struktur ayat mencatatkan peratusan yang paling tinggi, iaitu sebanyak 60 peratus. Struktur ayat yang sama banyak digunakan dalam terjemahan manusia dan terjemahan mesin bagi jenis ayat penyata tunggal dan kompleks serta penggunaan frasa nama sebagai subjek ayat. Walau bagaimanapun, terjemahan *Google Translate* banyak mengekalkan struktur ayat seperti teks sumber sungguhpun terdapat struktur ayat yang perlu disesuaikan dengan struktur ayat bahasa sasaran. Terjemahan *Google Translate* memerlukan pengeditan semula oleh penterjemah untuk memastikan struktur ayat yang digunakan untuk bahasa sasaran adalah betul. Penggunaan struktur ayat yang salah boleh mengakibatkan terjemahan yang dihasilkan tidak memberikan makna kepada bahasa sasaran tersebut.

Dari aspek pilihan kata dalam ayat, didapati peratus persamaan yang agak rendah, iaitu hanya 26 peratus. Kajian menunjukkan bahawa frasa yang diterjemahkan sama terdiri daripada frasa mudah dan ringkas sahaja, contohnya *roti canai* (roti canai), *300 calories* (300 kalori), *is heaven* (merupakan syurga), *for those* (bagi mereka), *celebrate* (meraikan) dan *don't jerk* (jangan jerk). Bagi frasa yang lebih panjang, pemenggalan kata bermakna dapat dilakukan untuk memilih padanan perkataan terjemahan yang lebih tepat dengan makna teks sumber dan lebih sesuai kepada pembaca sasaran.

Seterusnya dari aspek kesamaan makna pula, analisis menunjukkan bahawa terjemahan *Google Translate* menghasilkan makna yang berbeza daripada terjemahan manusia bagi kelima-lima sampel kajian yang dijalankan. Hal ini berikutan dengan pilihan kata dan struktur ayat yang digunakan tidak sama antara kedua-duanya. Kajian juga membuktikan bahawa terjemahan *Google Translate* melakukan banyak kesalahan dalam menghasilkan terjemahan. Banyak kesalahan makna yang telah dilakukan sehingga makna asal yang ingin disampaikan oleh penulis kepada pembaca sasaran tersasar daripada tujuan asalnya. Hal ini menunjukkan tahap kebolehpercayaan dan kebolehgunaan khidmat *Google Translate* sebagai

suatu medium penterjemahan masih rendah.

KESIMPULAN

Daripada penelitian dengan membandingkan terjemahan teks teknikal buku *Fitness 24/7* (2008) yang telah diterjemahkan ke dalam bahasa Melayu oleh Kevin Zahri (mewakili terjemahan manusia) menerusi buku *Cergas 24/7* (2008) dengan terjemahan mesin *Google Translate* didapati terdapat perbezaan sangat besar. Terjemahan mesin *Google Translate* ketepatannya pada tahap rendah, iaitu 31.6 peratus sahaja berbanding teks yang diterjemah oleh manusia. Oleh itu, terjemahan mesin masih memerlukan sentuhan terjemahan manusia untuk proses pengeditan bagi menghasilkan satu teks terjemahan yang sempurna.

Disarankan dijalankan kajian pada masa akan datang untuk menguji tahap ketepatan googles translate dengan menggunakan parameter yang sama agar tahap ketepatan penterjemahan mesin terjemahan ini dapat diukur dan dibandingkan untuk melihat kemajuannya, jika ada pada masa hadapan, dengan perkembangan teknologi dan masa.

NOTA

1. Untuk mendapatkan jumlah peratus:
(Jumlah pilihan kata yang sama bagi setiap analisis/ Jumlah keseluruhan pemenggalan kata setiap analisis) x 100
2. Purata keseluruhan untuk menentukan peratusan sebenar bagi aspek persamaan yang wujud antara terjemahan manusia dengan terjemahan mesin *Google Translate* dalam menterjemahkan teks teknikal menggunakan rumus (Kata yang sama + Struktur ayat yang sama + Makna ayat yang sama/ Jumlah pemenggalan kata + Jumlah struktur ayat + Makna ayat lengkap) x 100 = (Jumlah bilangan yang sama/ Jumlah keseluruhan data dianalisis) x 100.
3. Cara kiraan adalah berdasarkan rumus berikut: (Kata yang sama + Struktur ayat yang sama + Makna ayat yang sama/ Jumlah pemenggalan kata + Jumlah struktur ayat + Makna ayat lengkap) x 100 = (Jumlah bilangan yang sama/ Jumlah keseluruhan data dianalisis) x 100 = (12/38) x 100 = 31.6%

RUJUKAN

Abdullah Hassan, 2003. *Terjemahan dalam Bidang Pendidikan*. Tanjung Malim:

Universiti Pendidikan Sultan Idris.

- Farah Hanan Aminallah & Muhammad Fauzi Jumingan, 2012. "Terjemahan Kolokasi Arab-Melayu: Suatu Kajian Terhadap Google Translate". Prosiding Nadwah Bahasa dan Kesusasteraan Arab Ketiga, hlm. 30-34.
- Iman Santoso, 2010. "Analisis Kesalahan Kebahasaan Hasil Terjemahan Google-Translate Teks Bahasa Indonesia ke dalam Bahasa Jerman". Seminar Internasional Jurusan Pendidikan Bahasa Jerman.
- Imran Ho, 2003. "Teknologi Terjemahan untuk Pendidikan dalam Era Globalisasi dan Ekonomi Berasaskan Ilmu". Himpunan Kertas Kerja Persidangan Penterjemahan Antarabangsa ke-9. Anjuran Universiti Pendidikan Sultan Idris.
- Jumiya Ahmad, 2009. "Terjemahan Berbantuan Komputer: Satu Pengalaman Mengajar". Persidangan Penterjemahan Antarabangsa ke-12, Kelestarian Bidang Penterjemahan.
- Kevin Zahri, 2008. *Cergas 24/7: Panduan Kesihatan dan Stamina Mengikut Gaya Hidup Orang Asia*. Shah Alam, Selangor: Marshall Cavendish.
- Kevin Zahri, 2008. *Fitness 24/7: the Only Health Fitness Guide for the Asian*. Shah Alam, Selangor: Marshall Cavendish.
- Mohamad Nor Amin Samsun Baharun & Naimah Abdullah, 2011. "Kesilapan Terjemahan Bahasa Arab-Bahasa Melayu dalam Ejen Carian Google: Satu Kajian Semantik". Persidangan Penterjemahan Antarabangsa ke-13, Globalisasi Melalui Terjemahan: Pemangkin Kecemerlangan Ilmu dan Teknologi.
- Mohd Khairulnuar Manshor, 2009. "Aplikasi Teknologi dalam Penterjemahan". Persidangan Penterjemahan Antarabangsa ke-12, Kelestarian Bidang Penterjemahan.
- Nik Safiah Karim, Farid M. Onn, Hashim Haji Musa dan Abdul Hamid Mahmood, 2004. Edisi Baharu. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- Noor Ida Ramli, Norizah Ardi & Aini Aziz (ed.), 2011. Persidangan Penterjemahan Antarabangsa ke-13, 2011, Globalisasi Melalui Terjemahan: Pemangkin Kecemerlangan Ilmu dan Teknologi. Kuala Lumpur: Persatuan Penterjemah Malaysia.
- Norizah Ardi *et al.*, 2009. *Pengantar Prinsip Penterjemahan*. Petaling Jaya: August Publishing Sdn. Bhd.
- Radiah Yusoff & Wan Rose Eliza Abdul Rahman, 2008. "Analisis Padanan Makna dalam Terjemahan Berbantuan Komputer". Persidangan Penterjemahan Antarabangsa ke-11, Membina Kepustakaan dalam Bahasa Melayu.
- Ulitkin, I., 2011. "A Computer-Assisted Translation Tools: A Brief Review. Translation Journal and Author" dlm. <http://translationjournal.net/journal/55computers.htm>
- Vitek, S.V., 2010. *Reflection of A Human Translator on Machine Translation. Translation Journal* 4:3 dlm. <http://accurapid.com/journal/13mt.htm>.
- Xiaoyan Du, 2012. "A Brief Introduction to Skopos Theory" dlm. *Theory and*

NUR FAEZAH MOHD AYOB DAN HASNAH MOHAMAD

Practice in Language Studies 2 :10, October 2012 (2189-2193).

Zaharin Yusoff, 2008. "Machines and Translation". Persidangan Penterjemahan Antarabangsa ke-11, Membina Kepustakaan Bahasa Melayu.

Zetzsche, J., 2007. "Machine Translation Revisited" dlm. *Translation Journal and the Author* dlm. <http://accurapid.com/journal/39MT.htm>